

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ИТТИЛООТИ ЭКОЛОГӢ

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ, ташкилӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии таъмини иттилооти экологиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд ва ба таъмини ҳуқуқи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ба дастрасии иттилооти экологии мукамал, эътимоднок ва саривақтӣ мусоидат карда, муносибатҳоро дар ин бахш танзим менамояд.

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- иттилоот - маълумот дар бораи шахсҳо, ашё, объект, воқеиёт, рӯйдоду ҳодисот (падидаҳо) ва равандҳо, сарфи назар аз шакли пешниҳоди онҳо;
- иттилооти экологӣ - иттилооти ҳуҷҷатии дорои маълумот оид ба вазъи муҳити зист ва таъсир ба он, тадбирҳои ҳифзи он, ҳамчунин таъсири муҳити зист ба инсон мебошад, ки таркибашро Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, муайян менамоянд;
- иттилооти хосаи экологӣ - иттилооти экологӣ, ки дар асоси шартнома манзур мешавад ва барои пешниҳоди он тайёрии иловагӣ, аз ҷумла ҷамъоварӣ, коркард ва таҳлили иттилоот зарур аст;
- иттилооти умумии экологӣ - иттилооти экологӣ, ки барои истифодаи омма аз ҷониби моликони иттилооти экологӣ ҷиҳати иҷрои ӯҳдадориҳояшон, ки аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бармеоянд, муқаррар шудааст;
- захираҳои иттилооти экологӣ - иттилооти экологӣ, ки сарфи назар аз усули пешниҳод ё ташкили нигоҳдориаш (аснод, маҷмӯи аснод, захираҳои китобхонаҳо, бойгонӣҳо, маҳзани маълумот), барои воридкунӣ ба системаи иттилоотии экологӣ пешбинӣ шудааст ё дар дохилаш мавҷуд аст;

- молики иттилооти экологӣ - мақомоти давлатӣ ё дигар шахси ҳуқуқӣ, ки дар натиҷаи фаъолиятҳои иттилооти экологӣ ташаккул меёбад;

- пешниҳоди иттилооти экологӣ - амали молики иттилооти экологӣ, ки тибқи ўҳдадорихои ба моликони чунин иттилоот вогузоркардаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дар асоси шартнома оид ба пешниҳоди иттилооти хосаи экологӣ ба расонидани иттилооти экологӣ ба мақомоти давлатӣ, дигар шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ мусоидат менамояд;

- интишори иттилооти экологӣ - амали молики иттилооти экологӣ, ки мақсадаш тавассути ҷойгиронӣ дар нашрияҳо, дигар воситаҳои ахбори омма, сомонаҳои расмӣ худ дар шабакаи умумичаҳонии иттилоотӣ ё бо роҳҳои дигари дастраси умум расонидани иттилооти экологӣ ба мақомоти давлатӣ, шахсони дигари воқеӣ ва ҳуқуқӣ мебошад.

Моддаи 2. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи иттилооти экологӣ

Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи иттилооти экологӣ ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Объекти муносибатҳо дар бахши иттилооти экологӣ

Объекти муносибатҳо дар бахши иттилооти экологӣ иттилооти экологист, ки маълумоти зеринро дар бар мегирад:

- дар бораи вазъи муҳити зист, аз ҷумла ҳавои атмосферӣ, обҳои рӯизаминӣ ва зеризаминӣ, замин, хок, олами набототу ҳайвонот, ландшафтҳои табиӣ, дигар объектҳои табиӣ ва таъсири мутақобилаи онҳо, инчунин дар бораи организмҳои ирсӣ-муҳандисӣ ва микроорганизмҳо;

- дар бораи таъсири моддаҳо, инчунин энергия, ғалоғула, нурафканӣ ва дигар омилҳои физикӣ ба муҳити зист;

- дар бораи қарорҳои мақомоти давлатӣ, фаъолияти хоҷагидорӣ ва фаъолияти дигари шахсони ҳуқуқӣ вобаста ба таъсири манфӣ ба муҳити зист ё ҳифзи он, инчунин асосноккунии

зарурати иҷрои онҳо, аз он ҷумла асосноккунии молиявию иқтисодӣ;

- дар бораи санадҳои қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон, нақшаҳои комплекси ҳудудӣ, барномаҳо ва чорабиниҳо оид ба истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣ ва ҳифзи муҳити зист, концепсияҳо, стратегияҳо, нақшаҳо, барномаҳо ва чорабиниҳои, ки амалигардонии онҳо ба муҳити зист таъсир мерасонад ё таъсир расонида метавонад, инчунин асосноккунии зарурати қабули онҳо, аз он ҷумла асосноккунии молиявию иқтисодӣ;

- дар бораи вазъи саломатӣ ва бехатарии шаҳрвандон;

- дар бораи шароити зиндагии шаҳрвандон то он дараҷа, ки ба онҳо муҳити зист ё тавассути муҳити зист омилҳо, фаъолият ва тадбирҳои дар сархатҳои сеюм ва ҷоруми ҳамин модда зикршуда таъсир мерасонанд ё расонида метавонанд.

Моддаи 4. Ҳуқуқи дастрас кардани иттилооти экологӣ

Ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ҳуқуқи озодона дастрас кардани иттилооти экологии дар ихтиёри моликони иттилооти экологӣ мавҷуда бе зарурати фаҳмонидани сабабҳои таваҷҷӯҳ ба ин иттилооти экологӣ, бо тартиб ва тарзе, ки Қонуни мазкур муайян намудааст, кафолат дода мешавад.

Моддаи 5. Намудҳои иттилооти экологӣ ва манбаъҳои асосии он

1. Иттилооти экологӣ ба иттилооти умумии экологӣ ва иттилооти хосаи экологӣ тақсим мешавад.

2. Ба иттилооти хосаи экологӣ нисбат додани иттилооти экологие, ки аз ҳодисаи расонидани зарар ба муҳити зист иборат аст, манъ аст.

3. Иттилооти экологие, ки моликони иттилооти экологӣ тибқи Қонуни мазкур пешниҳод ё интишор меkunанд, дар натиҷаи фаъолиятҳои зерин ташаккул меёбад:

- гузаронидани мониторинги муҳити зист;

- гузаронидани ҷенкунӣ дар соҳаи ҳифзи муҳити зист;

- ба роҳ мондани баҳисобгирии давлатӣ дар соҳаи ҳифзи муҳити зист;

- ба роҳ мондани баҳисобгирии захираҳои табиӣ истифодашаванда ва таъсир ба муҳити зист;
- гузаронидани арзёбии таъсири фаъолияти пешбинишудаи хоҷагидорӣ ё фаъолияти дигар ба муҳити зист;
- гузаронидани экспертизаи экологӣ;
- амалӣ намудани назорат дар соҳаи ҳифзи муҳити зист;
- гузаронидани аудити экологӣ;
- гузаронидани сертификатсияи экологӣ;
- амалӣ намудани бамеъёрдарорӣ дар соҳаи ҳифзи муҳити зист;
- таҳия ва амалӣ намудани нақшаҳои маҷмӯии ҳудудӣ, барномаҳо ва чорабиниҳо оид ба истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣ ва ҳифзи муҳити зист.

4. Додани иҷозатномаҳо (литсензияҳо) ва дигар ҳуҷҷатҳои иҷозатномаҳодиҳӣ, ки дар асоси онҳо захираҳои табиӣ ҳамчун манбаи ҷамъоварии иттилооти экологӣ истифода карда мешаванд, ворид намудани тағйирот ва (ё) иловаҳо ба ин иҷозатномаҳо (литсензияҳо) ё дигар ҳуҷҷатҳо, манънамоӣ, барқароркунӣ, тамдиди мӯҳлати амали иҷозатномаҳодиҳӣ, қатъ намудани амали онҳо тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Моддаи 6. Тартиби ташаккул ва пешбурди захираҳои давлатии иттилооти экологӣ

1. Тартиби ташаккул ва пешбурди захираҳои давлатии иттилооти экологӣ аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

2. Захираҳои давлатии иттилооти экологӣ иттилооти экологиро дар бар мегиранд, ки дар натиҷаи фаъолияти дар қисмҳои 3 ва 4 [моддаи 5](#) ҳамин Қонун пешбинишудаи моликони иттилооти экологӣ ташаккул меёбад ва дар мақомоти давлатӣ, ташкилотҳои дигари давлатӣ ҷиҳати иҷрои вазифаҳои тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ӯҳдаи онҳо гузошташуда захира карда мешавад.

3. Пешниҳод ва интишори маълумоте, ки ба захираҳои давлатии иттилооти экологӣ ворид шудааст, мувофиқи моддаҳои [9-12](#) Қонуни мазкур амалӣ карда мешавад.

Моддаи 7. Дастрасӣ ба иттилооти экологӣ

1. Дастрасии мақомоти давлатӣ, дигар шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ба иттилооти умумии экологӣ тавассути пешниҳод ё интишори иттилооти умумии экологӣ аз тарафи моликони иттилооти экологӣ таъмин карда мешавад.

2. Дастрасии мақомоти давлатӣ, дигар шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ба иттилооти хосаи экологӣ дар асоси шартнома бо моликони иттилооти экологӣ таъмин карда мешавад.

Моддаи 8. Маҳдудияти дастрасӣ ба иттилооти экологӣ

1. Пешниҳод ё интишори иттилооти экологӣ дар мавридҳои зерин манъ аст, агар:

- иттилоот тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон сирри давлатӣ ба шумор равад;
- ошкор намудани иттилоот ба баррасии судии парвандаҳо, пешбурди тафтишоти пешакӣ ва истехсолоти парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурий ҳалал расонад;
- ошкор намудани иттилоот ба муҳити зист зарар расонад ё хатари расонидани чунин зарарро дошта бошад;
- ҳолатҳои дигаре, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, бо дарназардошти амнияти давлат, ҳимояи ҳуқуқи озодиҳои шаҳрвандон, ҳуқуқҳои шахсони ҳуқуқӣ муайян намудаанд.

2. Пешниҳоди иттилооти экологӣ инчунин рад карда мешавад, агар:

- мақомоти давлатӣ, ташкилоти дигари давлатӣ иттилооти дархостшударо надошта бошанд ва гирифтани чунин иттилоот аз дигар моликони иттилооти экологӣ бинобар набудани он ғайриимкон бошад;

- шахси ҳуқуқӣ, ки мақомоти давлатӣ ё ташкилоти дигари давлатӣ нест, иттилооти экологии дархостшударо надошта бошад;

- дар ҳолатҳои дигаре, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

3. Дастрасӣ ба иттилооти экологии зерин маҳдуд карда намешавад:

- дар бораи вазъи муҳити зист ё зарари ба он расида;

- дар бораи партови моддаҳои олудакунонда ба атмосфера, партови гандаобҳо ба объектҳои обӣ, ки аз меъёрҳои ҳифзи муҳити зист зиёданд ва ё дар сурати набудани чунин меъёрҳо, агар муайянқунии онҳоро қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон талаб намояд;

- дар бораи партови моддаҳои кимиёвӣ ё дигар моддаҳо, омехтаи онҳо, ашёҳо ва дигар партовҳо ба объекти обӣ;

- дар бораи афтодани моддаҳои кимиёвӣ ва дигар моддаҳо ба замин ва хок, ки ба бадшавии ҳолати онҳо ё сифати обҳои зеризаминӣ оварда мерасонад;

- дар бораи нурафкании иондоркунонда ва электромагнитӣ, ғалоғула ё таъсири дигари физикии аз меъёрҳои ҳифзи муҳити зист зиёд ё набудани чунин меъёрҳо, агар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардани онҳоро талаб намояд;

- дар ҳолатҳои дигаре, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

Моддаи 9. Пешниҳоди иттилооти экологӣ ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки мақомоти давлатӣ ё ташкилоти дигари давлатӣ ба шумор намеравад

1. Иттилооти умумии экологӣ аз тарафи молики иттилооти экологӣ ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки мақомоти давлатӣ ва ё ташкилоти дигари давлатӣ (минбаъд - дархосткунонда) ба ҳисоб намеравад, дар асоси дархости онҳо ройгон пешниҳод карда мешавад, агар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигарро муайян накарда бошад.

2. Иттилооти умумии экологӣ аз тарафи молики иттилооти экологӣ ба дархосткунанда дар давоми даҳ рӯз аз рӯзи воридшавии дархост оид ба пешниҳоди он манзур карда мешавад.

3. Талабот ба дархост оид ба пешниҳоди иттилооти умумии экологиро қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

4. Иттилооти умумии экологӣ дар шакл, ҳаҷм ва таркиби зикрнамудаи дархост оид ба пешниҳоди иттилооти умумии экологӣ пешниҳод мешавад. Агар молики иттилооти экологӣ барои дар шакл ва ҳаҷми дархостшуда пешниҳод намудани иттилооти экологӣ имконияти техникӣ надошта бошад, онро дар шакл ва ҳаҷми мавҷуда бо зикри сабабҳои дахлдор манзур мегардонад.

5. Дар сурати шахси ҳуқуқӣ будани молики иттилооти умумии экологӣ дархостшуда, ки мақомоти давлатӣ ё ташкилоти дигари давлатӣ намебошад, мақомоти давлатӣ ё ташкилоти дигари давлатӣ, ки ба унвонаш дархост ворид шудааст ва қонун намудани ин дархост ба салоҳияти ӯ дохил мешавад, вазифадор аст, ки дар давоми даҳ рӯзи баъди ворид шудани дархост чунин иттилооти экологиро аз молики иттилооти экологӣ мустақилона дархост намояд ва дархосткунандаро хаттӣ дар ин бора огоҳ созад.

6. Дар ҳолати воридшавии дархости мақомоти давлатӣ ё ташкилоти дигари давлатӣ дар бораи пешниҳоди иттилооти умумии экологӣ, ки дар қисми 5 ҳамин модда пешбинӣ шудааст, молики иттилооти экологӣ вазифадор аст, ки дар давоми даҳ рӯзи баъди ворид шудани он иттилооти дархостшударо пешниҳод намояд ё дар давоми панҷ рӯзи баъди воридшавии дархост дархосткунандаро дар бораи рад намудани пешниҳоди иттилооти умумии экологӣ бо зикри сабабҳои раднамоӣ тибқи муқаррароти қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, огоҳ созад.

7. Мақомоти давлатӣ ё ташкилоти дигари давлатӣ, ки тибқи қисми 6 ҳамин модда иттилооти умумии экологиро дастрас намудааст, иттилооти мазкурро дар давоми як моҳ аз рӯзи воридшавии дархост ба дархосткунанда пешниҳод менамояд. Дар ҳолати аз молики иттилооти экологӣ гирифтани раднама дар бораи пешниҳоди иттилооти умумии экологӣ, мақомоти

давлатӣ ё ташкилоти дигари давлатӣ дар давоми панҷ рӯзи баъди воридшавии раднома дархосткунандаро бо зикри сабабҳои радди дархост огоҳ месозад.

8. Агар қаноатбахш кардани дархост оид ба пешниҳоди иттилооти умумии экологӣ дар салоҳияти мақомоти давлатӣ ё ташкилоти дигари давлатӣ набошад, онҳо вазифадоранд, ки дар давоми панҷ рӯзи баъди воридшавии дархост онро ба дигар мақомоти давлатӣ ё ташкилоти дигари давлатие, ки салоҳияти қаноатбахш гардонидани чунин дархостро дороанд, равон намоянд ва дар ин хусус дархосткунандаро огоҳ созанд.

9. Агар иттилооти экологии дархостшуда ба иттилооти хосаи экологӣ мансуб бошад, молики иттилооти экологӣ вазифадор аст, ки дар давоми панҷ рӯзи баъди воридшавии дархост ба дархосткунанда баستاني шартномаи дарёфти иттилооти хосаи экологиро пешниҳод намояд.

10. Дар сурати мавҷудияти асос барои рад намудани пешниҳоди иттилооти экологӣ, тибқи муқаррароти қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, молики иттилооти экологӣ дар давоми панҷ рӯз дархосткунандаро дар бораи рад намудани дархости пешниҳоди иттилооти экологӣ бо нишон додани сабабҳои раднамоӣ ва фаҳмонидани тартиб ва мӯҳлати эътироз нисбати қарори қабулшуда хаттӣ огоҳ менамояд.

Моддаи 10. Хусусияти пешниҳоди иттилооти экологӣ ба мақомоти давлатӣ ва ташкилотҳои давлатӣ

1. Иттилооти умумии экологӣ аз тарафи моликони иттилооти экологӣ ба мақомоти давлатӣ ё ташкилотҳои дигари давлатӣ тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси дархости онҳо бо роҳи табодули чунин иттилоот ё ирсоли он пешниҳод карда мешавад.

2. Иттилооти хосаи экологӣ ба мақомоти давлатӣ ройгон пешниҳод карда мешавад, агар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигареро муайян накарда бошад. Иттилооти хосаи экологӣ ба ташкилотҳои дигари давлатӣ бо тартиби муайяннамудаи моддаи 11 Қонуни мазкур пешниҳод карда мешавад.

Моддаи 11. Тартибу шартҳои пешниҳоди иттилооти хосаи экологӣ ва пардохт барои он

Иттилооти хосаи экологӣ ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар асоси шартномаи дарёфти иттилооти хосаи экологӣ пешниҳод карда мешавад. Андозаи пардохт барои чунин иттилоот набояд аз хароҷоти асоснок барои ҷамъоварӣ, коркард ва таҳлили иттилооти хосаи экологӣ зиёд бошад.

Моддаи 12. Интишори иттилооти умумии экологӣ

1. Иттилооти умумии экологӣ аз тарафи моликони иттилооти экологӣ тавассути нашрияҳо, воситаҳои дигари ахбори омма, сомонаҳои расмӣ худ дар шабакаи умумичаҳонии иттилооти ё бо роҳҳои дигари дастраси умум тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон интишор карда мешавад.

2. Таркиби иттилооти умумии экологии интишораш ҳатмӣ, моликони иттилооти экологӣ, ки ўҳдадоранд чунин иттилоотро интишор намоянд ва мўҳлати интишори он тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 13. Ҳамкории байналмилалӣ дар баҳши иттилооти экологӣ

Ҳамкории байналмилалӣ дар баҳши иттилооти экологӣ дар асоси қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, амалӣ карда мешавад.

Моддаи 14. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шаҳсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 15. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш.Душанбе

25 март соли 2011 № 705

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба қабул намудани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иттилооти экологӣ"

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иттилооти экологӣ" қабул карда шавад.

Раиси

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ш. Зухуров

ш. Душанбе, 12 январи соли 2011, № 279

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иттилооти экологӣ"

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистонро "Дар бораи иттилооти экологӣ" баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иттилооти экологӣ" ҷонибдорӣ карда шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон

М.Убайдуллоев

ш.Душанбе, 11 марти соли 2011 № 145